

Raoul Kurvitz. Suuremad löögid.

/.../ rock stars don't die

P Diddy

I

Raoul Kurvitzat on õigusega peetud Eesti kunsti läbi aegade suurimaks popstaariks.

Staariks olemist ei tuleks võtta kui ühiskondlikku staatust – selles on midagi püsivamat. Ei tuleks võtta ka kui poosi – selles on tunduvalt rohkem dünaamikat. Pigem võiks staariks olemist võtta kui teatavat viisi maailma näha. Nõtke erisuhe ümbritseva reaalsusega muudab staari saatuse ühtaegu heitlikuks ja samas siiski kindlat narratiivi järgivaks.

Rise

Raoul Kurvitza (siis Raul Kurvits) täheleend sai alguse 1980ndate keskel, mil ta asutas koos Urmas Muruga “multidistsiplinaarse projekti” Rühm T. Ettevõtmine oli edukas ning 1988 aasta näitusega “Ma ei ole kunagi käinud New Yorgis” Tallinna Laululaval kinnistus Rühm T *performance*ite kultuslik staatus ja saabus ka rahvusvaheline tähelepanu. Edasist on Kurvitz ise kirjeldanud kui “puhast künismi, täis näilist kuulsust ja kosmilisi honorare” (Leegiheide, Kadunud kaheksakümnendad, lk 160). “Die young!” on Kurvitz võtnud kokku oma toonase moto. Kuid ta ei surnud.

1997. aastal oli Raoul Kurvitz üks kolmest (lisaks Jaan Toomik ja Siim-Tanel Annus), kes lähetati Eestit esmakordselt esindama rahvusvahelisele Veneetsia Kunstibiennaalile. Tegemist oli märgilise sündmusega, mida kohalikus kontekstis võiks võrrelda astronautide saatmisega Kuu peale.

1999 teostas Kurvitz Tallinna Kunstihoones ja selle esisel Vabaduse väljakul mastaaapse personaalekspositsiooni “Sümfoonia Si-b minoor (“Postapalyptica”)”. Peale seda sõitis ta New Yorki vallutama.

Fall

Kuskil aastatuhandevahetuse paiku muutus angloameerika kirjanduses ja peagi ka filmikunstis populaarseks veidi tragikoomiline tegelane, keda võiks kokku võtta mõistesse “endine staar”. Ka Kurvitz tegi selle transformatsiooni kaasa. New York jäi (vähemalt väliselt) Kurvitza poolt vallutamata, Peagi peale WTC terrorirünnakuid naases Kurvitz kodumaale, olles *babylonis* läbi

löönud suurema osa oma majanduslikust ja kultuurilisest kapitalist. Järgnesid aastad obskurseid otsinguid ja sisepagulust. 2006. aastal avati suurejooneliselt KUMU kunstimuuseum ja üks silmatorkavamaid asju püsiekspositsioonis oli Raoul Kurvitza puudumine. Kurvitz kirjutas KUMU ekspositsioonist hävitava arvustuse, ning enda sõnul “valmistus surema” (Eesti Ekspress, 17.01.2013). Kuid ta ei surnud.

Nagu juba eelpoolmainitud kirjanduslikest karakteritest teada, on staari narratiiv kolmeosaline. *Rise, fall ja comeback.*

Comeback

See viimane sai nüüd kenasti vormistatud 18. jaanuaril KUMU 5. korrusel ja siseõues avatud, Kati Ilvese kureeritud suurejoonelise retrospektiiviga. Kuningas on laval tagasi.

II

On vähe kunstnike kelle puhul puhul oleks levinuimaks representatsiooniformaadiks intervjuu. Kurvitza puhul on see ülekaalukalt nii, tema looming kipub meedias seejuures jääma pigem tema karismaatilise persooni varju. Sestap pakun järgnevalt välja isikliku *top 5* Raoul Kurvitza loomingust.

5. “Attitude. Ülevaade hoiakulisest popkultuurist.”

2008

kirjastus Valgus

pehme köide, 234 lk, 15x23 cm.

Raamat pälvis väljatulles küllalt palju kriitikat, osutati nii ohtratele faktivigadele kui ka sellele, et raamat on lihtsalt igav. Sellega võib nõusse jääda. Raamatut saab aga vuajeristlikult nautida, lugedes seda teatava krüpteeritud autobiograafia, autori isiklike ihaluste ja hirmude peidetud pihimusena (esimese hooga tooksin siia kõrvale, sarnase näitena Andrei Hvostovi “Mõttelise Eesti”). Kurvitza löövamateks tekstideks jäävad ikkagi need, kus ta räägibki otse, keerutamata iseendast - või noh, ütleme otse, räägib oma kesksest ja alustrajavast rollist Eesti kunstis – näiteks suurepärase, kirglik “Leegiheide” kogumikust “Kadunud kaheksakümnendad”. Mahu ja ambitsiooni tõttu nõuab “Attitude” Kurvitza tekstide hulgast siiski eraldi esiletõstmist.

4. "Darkness, darkness"

2010

singel

(orig. Robert Plant)

Just sellist pimedust-pimedust oli vaja, et Kurvitza vahepeal tuhmunud staar saaks jälle välja paistma hakata.

2. - 3.

Projekt "Vool"

24.03. - 12.04. 2010

Tallinna Hobusepea ja Draakoni galerii

Kui 50tesse eluaastatesse jõudev inimene avastab enda jaoks Bergsoni ning poststrukuralistide *flow* ajal, kui 21. sajand on juba hooga käimas, siis ei kõla see ülearu paljutõotavalt. Ometi suutis Kurvitz oma joonistustega leida uue viisi klassika käitlemiseks. Teadupoolest toodab informatsiooni visualiseerimine uut informatsiooni. Selle kinnituseks loetagu näiteks filosoof Margus Otti arvustust kõnesolevale näitusele ajakirjast Kunst.ee 2010 1-2.

2. - 3.

"Elustiilid"

ETV

1993 – 1996

Saate autorid: Alle Ellmann ja Raoul Kurvitz

Saatejuht Raoul Kurvitz

Omas ajas valgustuslik, praegu pigem *camp*-ina mõjuv (eriti *camp* on saade "Camp").

Formaat istub Kurvitzale nagu valatult ja kohati liigagi – saatejuhi lähenemine on tihti pealetükkivalt subjektiivne, näiteks saates "Disko" räägib Kurvitz peamiselt sellest, et tegelikult on ikkagi punk lahe.

1. “When Lord Zarathustra was Young and Polite”

performance-i dokumentatsioon

1999

Billnäs, Soome

Kui ENSVs oli 80ndate lõpus üldse midagi *cool*i, siis oli see Rühm T.

Kurvitz oli kaanepoiss, kuid lisaks temale osales rühma tegevuses veel märkimisväärne hulk märkimisväärselt andekaid ja šarmikaid persoone. Seesugustele kooslustele tüüpiliselt hakkas Rühm T peagi peale moodustamist lagunema ning seesugustele kooslustele tüüpiliselt muutus lagunemine eriti hoogsaks siis, kui tekkis reaalne võimalus rahvusvaheliseks läbilöögiks. Üht-teist suudeti enne siiski ära teha.

Vähemalt *lord Zarathustra* on jätkuvalt noor ning tema löök värske ja kontsentreeritud. Isegi muldvana VHS kasseti lugematust ümberlindistamisest tulenev ultrakräpp videokvaliteet mõjub siin kui kaasaegne *lo fi*. Ajatu klassika.

Raoul Kurvitz

KUMU kunstimuuseum

18. jaanuar – 21. aprill 2013